UN MARE STAR PE SCENA OPEREI, BARITONUL ALEXANDRU AGACHE

(Costin Popa – 12 aprilie 2008)

Forțată de împrejurări, cit. lipsa vocilor care să permită menținerea repertoriului obligatoriu, Opera Națională bucureșteană dezvoltă o febrilă strategie de invitare a unor oaspeți din țară (deși nici în plan autohton situația nu e roză) și îndeosebi din străinătate: cântăreți mai buni, mai slabi, vedete internaționale aflate la fine de carieră, câteodată artiști ratați sau expirați dar și nume necunoscute pe care le descoperim ca foarte valoroase. Una peste alta, traficul de glasuri din afara teatrului este intens. În principiu, fără să fie un lucru rău, ofertarea largă permite publicului aprecierea diferențiată, cunoașterea realităților, familiarizarea nemijlocită cu circulația europeană de voci – unele dintre acestea cunoscute ca nume doar din publicațiile de specialitate sau din Internet. Totuși, nu știm cum se face selecția pentru afiș. Dar este de presupus că, din cauza sistemului defectuos al programărilor, anunțate cu insuficient timp înainte, pentru contractări se apelează probabil blind doar la CV-uri (câte necunoscute poate ascunde o biografie profesională cosmetizată!) sau la recomandările unor impresari cu mai mult sau mai puțin renume. Practica audițiilor în teatru, uzuală peste tot, nu pare să existe, astfel că per ansamblu satisfacțiile artistice ale publicului sunt aleatoare. O mai mare exigență a responsabililor din Opera Națională este necesară!

Dar, slavă Domnului, există și excepțiile care confirmă regula. Cea mai recentă a fost invitarea marelui bariton Alexandru Agache, celebru interpret al cărui nume figurează în analele tuturor teatrelor legendare ale lumii, în cataloagele de înregistrări audio-video ale reputatelor case producătoare. Așa încât, în prima decadă a lunii aprilie am asistat la două seri memorabile (**Simon Boccanegra** și **Nabucco**) în care Alexandru Agache și-a onorat cu prisosință, în rolurile titulare, prestigioasa-i carte de vizită.

SIMON BOCCANEGRA

Într-o formă vocală impecabilă, de zile mari, baritonul și-a impus autoritatea în cânt de la primele replici. Glasul a umplut printr-un volum impresionant fiecare ungher al sălii, a răsunat bogat și luxos, cu armonice nobile. Proiecția vocii este concentrată, intensă, dar masivitatea ei, dobândită acum odată cu apropierea de rolurile veriste, nu exclude derularea în expresivitate a frazei verdiene. Legato-ul rămâne exemplar în **Del mar sul lido** sau **Ah! se la speme, o ciel clemente** ca și în **Figlia! a tal nome io palpito**, duetul cu Ameliaîncoronat de celebra notă de Fa acut (**Figlia!**) rostită într-un dolcissimo viril, implinit printr-un diminuendo de efect. Declamația este impunătoare (**Adria e Liguria hanno patria comune**) iar celebra scenă **Plebe, patrizi, popolo** sună fulminant pentru ca imediat vocea de tunet să capete tente ironice, insinuante în episodul demascării lui Paolo, fără să-și piardă însă monumentalitatea.

Puternic constructor de personaje, Alexandru Agache a fondat rolul în chip măreț și din măreție și-a trăit toate pasiunile, frustrările, iubirea, generozitatea. Moartea în demnitate e eroului a fost însoțită de cântul moale și catifelat venind dintr-o voce cu suficiente tente de maleabilitate.

Pentru soprana Silvia Sorina Munteanu, rolul Ameliei Grimaldi este rodat. A demonstrat-o, l-a susținut și acum cu profesionalism, culoare strălucitoare de glas, cu aplecare deosebită, suverană, către pasajele spinto. În secvențele străbătute de lirism, implicarea și legato-ul cantabile au câștigat pe măsura avansării tramei – după aria **Come in quest'ora bruna**, către **Orfanella il tetto umile**

din duetul cu Dogele Simon, apoi prin lanțurile de pianissime ale marii scene din Sala Consiliului, ca și în actele al II-lea și al III-lea.

Basul Sorin Drăniceanu a fost un Fiesco incisiv și dinamic în paginile energice. Portativele lungi, „de linie" au suferit din cauza balansului vocii iar unele note înalte au sunat fără vibrație. Și personajul său a progresat în trăiri, după un debut rămas destul de exterior în cunoscuta arie **Il lacerato spirito.**

A fost evident încă de la început că tenorul Mihai Lazăr (Gabriele Adorno) se află într-o indispoziție vocală accentuată, stare care a culminat în aria **Sento avvampar nell'anima**. Asemenea situații – firești – se anunță ab initio prin difuzoare sau chiar se specifică în fluturașul de sală, așa cum a procedat de exemplu apreciata mezzosoprană americană Joyce DiDonato într-un recent spectacol cu **Cenușăreasa** de Rossini la teatrul Liceu din Barcelona. Ar fi fost o măsură prudentă și publicul s-ar fi arătat mai indulgent cu Mihai Lazăr. Până și Silvia Sorina Munteanu s-a simțit ușor descumpănită după reacția neașteptată a asistenței.

În rolul Paolo Albiani, Florin Simionca a afișat o voce baritonală plăcut lirică, de perspectivă. Alți eroi au fost întruchipați de basul Ștefan Schuller (Pietro), soprana Cristina Eremia (Camerista Ameliei) și, nu în ultimul rând cu toate că partitura personajului Un căpitan nu are mai mult de cinci măsuri, tenorul Teodor Ilincăi, stăpânul unui glas sonor și pătrunzător.

La pupitru Ciprian Teodorașcu a făcut eforturi pentru a ridica ansamblul orchestral-coral la nivelul prestigiosului oaspete, dar fermitatea mâinii la atacuri, expresivitatea concluzionării ariei lui Fiesco și atmosfera de nocturnă simfonică a introducerii ariei Ameliei **Come in quest'ora bruna** au lipsit. Marile concertato-uri au funcționat însă bine, alămurile (marea emoție dintotdeauna!) au susținut corect discursul melodic, deși în ultimul act cornii au obosit.

NABUCCO

Mariana Colpoș, Alexandru Agache

Pompeiu Hărășteanu

Am regăsit în interpretarea lui Alexandru Agache aceeași construcție puternic personalizată a rolului titular, expresia diversității trăirilor fiind impresionantă, gradual crescută pe măsura „încălzirii" vocii, de la clocotul interior (**S'appressan gl'istanti**) la năpraznica replică **Già! Prostrati! Non son più re, son Dio!** (rostită cu glas de duritatea diamantului), de la resemnareadin **Ah, perchè, perchè sul ciglio** (model de frazare verdiană îmbrăcată în prețioase inflexiuni) la imploraţia cu care a înzestrat aria Dio di Giuda, rugă venită dintr-un spirit oțelit. Linia vocală

impecabilă, desenarea ei fluentă au sedus și solicitările de bis strigate de un public entuziasmat păreau sa nu contenească. Remarcabil este că tratarea cantilenelor repetate, care pun în evidență egalitatea registrelor instrumentului vocal al artistului, nu se face uniform, liniar. Mă gândesc la duetul cu Abigaille (actul al III-lea), în care fraza **Deh, perdona, deh perdona ad un padre che delira!** a capătat la repriza ce urmează primei rostiri, o colorizare în mezzoforte, cu urme de mândrie ostoită. Măiestrite lecturi!

Alexandru Agache a dominat o echipă de excelenți profesioniști, cu contur potrivit personajelor lor, cu cânt cizelat și expresiv, avându-i în frunte pe Mariana Colpoș (temerară Abigaille) și deja veteranul (73 de ani) Pompeiu Hărășteanu, un Zaccaria de rară generozitate, căldură și umanism

Nabucco are pagini pline de capcane și scriitura verdiană își arată pe alocuri dificultatea, evidențiază momente în care țesăturile de agilitate dramatică constrâng la eforturi sau stridențe, iar frazele lungi cantabile se sting sau supun respirația la grele încercări. Chiar un La bemol acut (pe care, de pildă, ediția Henschel a partiturii nici nu-l cere) apare dificil la finalul cabalettei **O prodi miei, seguitemi.**

Singurul debut al serii, și foarte reușit, a fost al mezzosopranei Oana Andra în Fenena, în timp ce Crina Zancu a expus, odată cu micul rol Anna, o penetrantă voce sopranilă în ansamblul **Immenso Jehova** din ultimul act. Alte personaje au fost întruchipate de basul Marius Boloș (Marele Preot al lui Baal) și Valentin Racoveanu (Abdallo).

Mariana Colpoș,
Vlad Miriță

M-aș opri puțin asupra interpretului lui Ismaele. Tânărul tenor Vlad Miriță are un valoros potențial vocal care îl recomandă ca o promițătoare speranță a primei scene lirice a țării și nu numai. Mă refer la teatrele internaționale, nu atât la incursiunile crossover, deși și ele îi pot valoriza calitățile fără însă a-l îndepărta de genul operei. Pentru acesta din urmă, mult mai pretențios, rămâne doar ca virtuțile de plăcută timbralitate ale lui Vlad să fie dublate de omogenizarea emisiei, de exprimarea nuanțat – potrivită în contextul melodic, de abordarea consistentă, cu avânt, cu slancio italian a frazei muzicale, neuitând că Ismaele are o scriitură romantică tipic verdiană, chiar dacă maestrul de la Busseto nu i-a rezervat nicio arie.

Ar mai fi ceva. Artistul Miriță trebuie să-și învingă reținerile în ceea ce privește ținuta de erou de operă și atitudinea scenică în rol. Sunt convins că asistentul care îngrijește regia regretatului Hero Lupescu se va sesiza.

La pupitru, dirijorul Iurie Florea a condus în siguranță, cu preocupare, accentuând participarea corzilor și efectul teatral al spectacolului. Tempii faimosului cor **Và, pensiero** sunt în general greu de cumpănit între dilatarea fără sfârșit și comprimarea mai dinamizată. Iurie Florea a fost aproape de ideal și interpreții maestrului Stelian Olariu au cântat cu fior. Surprinzător, tradiționalul bis nu a fost cerut. Să fie oare un semn?

....

După 22 de ani (1986, **Bărbierul din Sevilla**), excelentul Alexandru Agache a revenit la București și ne-a lăsat o impresie de neuitat. O așteptăm pe Elena Moșuc întru împlinirea unui aprilie de excepție la Opera Națională București.